

V&HIV

April 2008 | 18. årgang

Årsberetning 2007
Nykonstaterede i Danmark 2007
Kursus for nykonstaterede

Indholdsfortegnelse

Beretningsdel I

02 I normaliseringens skygge

04 Behandling i perspektiv

05 Fakta om Hiv-Danmark

06 2007 – nykonstaterede

08 Nykonstaterede på kursus

Beretningsdel II

10 Informationsafdelingen

12 Rådgivningerne

14 Værestederne

16 Økonomi 2007

18 Visioner 2008

19 Skyld og skam

20 På tapetet

I normalise-

Vi kan med glæde se tilbage på et år med forbedret medicinsk behandling men samtidig bekymre os over, at vi ikke oplever en forbedret livskvalitet. Vi befinder os i skyggen af den normalisering, der burde følge hiv-smittede med forlænget levetid og mindre smitsomhed.

2007 blev for Hiv-Danmark et år, hvor vi arbejdede på at forny foreningen og holde fast i vores eksisterende tilbud. Det er et langt sejt træk, der involverer stadig mere hiv-politisk arbejde.

Bestyrelsen har arbejdet med at udforme nye vedtægter og følge med i foreningens mange aktiviteter. Vedtægtsændringerne blev vedtaget på det ekstraordinære årsmøde i 2008 og bevirker, at enkeltmedlemmer, som møder frem til Hiv-Danmarks årsmøde, nu tildeles en stemme hver.

Straffesag

I begyndelsen af 2007 var vi beskæftiget med en straffesag fra december 2006, hvor en hiv-smittet i byretten blev idømt straf for at have udsat to ud af tre partnere for en smitterisiko. Dommen blev anket til landsretten, som senere på året skærpede straffen.

Siden 1994 har Hiv-Danmark fulgt med i lidt over 20 strafferetsager om hiv. WHO skønner, at der i Danmark har været over 30 af denne type straffesager, hvilket slet ikke står mål med antallet af danske hiv-smittede. Den offentlige opmærksomhed på retsagerne har næsten altid været stor og på den måde givet genlyd for den mindste fællesnævner, der er i sensationen. Der har sjældent i medierne været en kritisk stillingtagen til bevisbyrden i sagerne, som ellers kunne have nuanceret den generelle debat om hiv-smittedes forhold i Danmark: den lave smitsomhed, problemet i at fastslå hvem der har smittet hvem og livsprognosen for en hiv-smittet.

Især den lave smitsomhed og indirekte den langt bedre livsprognose burde medvirke til at normalisere retsforholdene for hiv-smittede ved at fjerne hiv fra straffelovens paragraf 252, stk. 3.

Indrejserestriktioner

Den amerikanske præsident annoncerede den 1. december 2006 ønsket om at lempe kravene til indrejse for hiv-smittede.

Forside illustrationen: Påskeblomster 2008.

– en patientforening i Danmark for hiv-smittede, pårørende, efterladte og andre berørt af hiv uanset køn, alder, seksualitet, politisk tilhørsforhold og etnisk baggrund. Hiv-Danmark er også paraplyorganisation for støttegrupper, andre patientforeninger og brugergrupper. Hiv-Danmark ledes af en bestyrelse af frivillige, der er medlemmer af foreningen.

VI & HIV – ISSN 1902-7346
Skindergade 44, 2. – 1159 Kbh. K
T 33 32 58 68 – F 33 91 50 04
info@hiv-danmark.dk
www.hiv-danmark.dk

REDAKTION

Bent Hansen, ansvarshavende redaktør
Morten Eiersted, redaktør, foto & layout
Eget tryk. 1. oplag: 1.000 eksemplarer

Vi modtager gerne indlæg til debat. Du kan optræde under alias, men redaktionen skal kende dit navn. Vi tager ikke ansvar for indlæg, der er sendt uopfordret til os, og vi forbeholder os retten til at redigere i indlæg. Send dit indlæg til info@hiv-danmark.dk.

TIDSFRIST FOR INDLÆG
Maj, deadline 28.04.2008
Juni, deadline 26.05.2008
Juli, deadline 23.06.2008
Sept./August, deadline 25.08.2008

ÅRSKONTINGENTER

Enkeltmedlem (hiv-smittet):	150 kr.
Pårørende medlem:	150 kr.
Støttemedlem:	≥ 200 kr.
Medlemsforening:	250-1.000 kr.
Støttefirma eller -forening:	≥ 1.000 kr.

Markér på din indbetaling, hvilket kontingent du betaler. Hiv-Danmark vil gerne kende antallet af hiv-smittede medlemmer. Det er en hjælp for os, når vi skal søge om støtte til vores arbejde hos fonde, kommuner og i regionerne. Dine personlige oplysninger (navn, adresse og e-mail) videregives ikke til andre, og al post sendes i anonyme kuverter. Dit medlemskab følger kalenderåret.

ringens skygge

USA udmærker sig negativt ved at være det eneste vestlige land med særlige restriktioner for hiv-smittede, som ønsker at rejse ind i landet på turisterie eller erhvervsrejse. Det medførte umiddelbart en forventningens glæde i 2007, som stadig ved den redaktionelle afslutning (marts 2008) venter på at blive indfriet.

Det europæiske arbejde

I januar mødtes de nordiske patientforeninger til et møde i Amsterdam til en dag med erfaringsudveksling. Hiv-Danmark præsenterede patientuddannelsen Hiv, Liv og Behandling, som 250 hiv-smittede og 80 pårørende i Danmark har deltaget i. Andre patientforeninger fokuserede på mobile klinikker, og særligt for Østeuropa: stofbrugeres begrænsede adgang til behandling og problemer med at give behandling til indsatte.

I HivEurope har arbejdet mest bestået i at rejse midler til det europæiske lobbyarbejde, som blandt andet omfatter fokus på indrejserestriktioner. I november deltog HivEurope i en konference i Bruxelles "HIV in Europe" til en debat om hiv-test og tidligere behandling.

Livsprognosen

I dag kan en 25-årig person, der smittes med hiv, forvente at leve gennemsnitlig næsten 40 år. Prognosen er fremkommet ved at se på levetiden i Danmark for hiv-smittede over for ikke smittede i perioden 1995-2005. Prognosen er vel at mærke sat for et land som Danmark med let og gratis adgang til hiv-medicin og højt kvalificeret lægehjælp.

Det glædelige budskab blev formidlet i vores medlemsblad i februar 2007 og siden på vores orienteringsaften i april på Rigshospitalet i København.

Ingen støtte til væresteder

Sundhedsstyrelsen valgte i 2007 ikke at støtte vores to væresteder, fordi man bl.a. skønnede, at de ikke var landsdækkende tilbud. Det er et spørgsmål om tolkning, men det er ærgeligt, at Sundhedsstyrelsen ikke kan se det rimelige i at støtte de to cafeer, som skaber rum for en række fælles- og nyskabende initiativer for hiv-forebyggelsen. Kafe Knud deltog i 2006-2007 i et evalueringsprojekt under København Kommune om kvalitetssikring. På den måde fik vi sat ord på den værdi, der skabes ved at have værestedet, og den betydning, det har for brugere, frivillige, ansatte og det omgivne samfund. Kafe Knuds frivillige modtog i 2007 AIDS-Fondets patientpris.

Nye pjecer, layout og logo.

I samarbejde med et kommunikationsbureau fik vi udarbejdet en ny pjeceserie med opdateret informationsmateriale. Det er otte pjecer, som er inddelt i forskellige temaer. Pjecerne er skrevet til nykonstaterede, pårørende og til hiv-smittede, som ønsker at vide mere om rettigheder, love og behandlingen af hiv i Danmark.

Pjecerne kan fås ved henvendelse på ambulatoriet eller ved henvendelse til Hiv-Danmarks rådgivninger eller væresteder.

Samarbejdet medførte, at vi kom i kontakt med Den Grafiske Højskole, som har hjulpet os med vores nye layout og logo.

Hiv og det delte ansvar

Der skal to til en tango, derfor var det ikke nuanceret, at Hiv-Danmark i juli kun gav spalteplass til en opfordring til hiv-smittede om at trække i kondomet. Hiv-smittedes virkelighed forholder sig anderledes, f.eks. kræver det også, at ens partner er indforstået med at bruge kondomet!

De mange nuancer blev vendt på et debatmøde i Aidsnets regi. For Hiv-Danmark er det vigtigt, at flest mulige hiv-smittede tager stilling til spørgsmålet om sikker sex og sikker-sex strategier. Det er vigtigt, at hiv-smittede får tilbud om hjælp til at håndtere problemer med seksualitet. Nogle vil måske have brug for hjælpen nu, andre senere, enkelte måske aldrig. Men det er vigtigt at tage hiv-smittede alvorligt og give os ansvar.

Levekår

I oktober udkom de første resultater af Levekårsundersøgelsen blandt hiv-smittede i Danmark. Af de lidt over 1.200 besvarelser fremgik det, at knap hver femte hiv-smittede kun havde fortalt om hiv til én anden person uden for sundhedsvæsenet. Knap hver tyvende har slet ikke fortalt andre om hiv. Hver tredje har ikke fortalt det til sine nulevende forældre. De høje tal på lukkethed om hiv er bekymrende, men de bekræfter os i det billede, som vi kender. Der findes ikke nogen facitliste på, hvornår og hvordan man skal fortælle om hiv til andre. Men der findes mange hemmeligheder omkring hiv, når det skal holdes skjult. Det dobbelte bogholderi om, hvem der ved og hvem der ikke ved noget om hiv, sætter hiv-smittede på prøve i hverdagen, på arbejdet, på uddannelsen og i sociale relationer/venskaber. Sexlivet påvirkes og der er en større grad af psykisk skrøbelighed.

Levekårsrapporten kom med en række anbefalinger, som Hiv-Danmark følger op på.

Af Henrik Arildsen,
formand

Formandens beretning

Behandling i perspektiv

Af Jens Wilhelmsborg,
Medicinsk udvalg

Forbedret behandling med nye klasser af medicin og forlænget levetid i Europa står i modsætning til, at der stadig er mange europæere, som skønnes at være hiv-smittede uden at vide det.

I 2007 så vi nye typer af medicin: intergrasehæmmeren Isentress (Raltegravir) og CCR5-fusionshæmmeren Celsentri (Maraviroc).

Hermed blev de nuværende behandlingsmuligheder udvidet med hele to nye klasser.

På konferencer blev behandlingsstart et gennemgående tema, fordi man nu har så god opfølgning på hiv-smittede i behandling med de nyeste typer af medicin.

De nye europæiske retningslinjer, som blev præsenteret i oktober 2007, lægger op til, at behandling af hiv-smittede bliver igangsat omkring et CD4-tal på 350 kopier/mikroliter. Man bør endda overveje behandling tidligere på CD4-tal så højt som 500 kopier/mikroliter, hvis der forud er registreret et hurtigt fald i CD4-tallet. I Danmark foreslås behandling typisk, når CD4-tallet er omkring 250 kopier/mikroliter.

Der er megen viden, som peger på, at en tidlig påbegyndt behandling mod hiv hurtigere vil bringe virus ned til det umålelige, og at den hiv-smittede klarer bivirkninger bedre og over tid vil have mindre risiko for sygdomsudvikling.

I april 2007 kunne læge Nicolai Lohse på Orienteringsaftenen på Rigshospitalet fortælle om, at hiv-smittede i behandling har gode udsigter til et langt liv.

Mørketallet for stort

Netop spørgsmålet om at være i behandling blev genstand for debat i 2007. Halvdelen af alle europæiske hiv-smittede formodes ikke at kende til deres hiv-status, og antallet formodes i de kommende år at stige. Dette mørketal på 50% dækker over regionale forskelle i Europa. I de tidligere sovjetrepublikker (det nye Østeuropa) skønner man, at henvend 70% ikke kender til, at de er hiv-smittede, mens resten af Europa anslås at have et mørketal på 30%. I Danmark anslår vi, at tallet er 20%.

Denne dystre fremtidsudsigte fik i 2007 en gruppe af europæiske hiv-eksperter til at udfærdige en liste med sygdomme, hvor læger bør foreslå patienter at få taget en hiv-test i forbindelse med de andre prøver, der skal tages ved de pågældende

sygdomme. I dag findes der allerede 19 sygdomme opført på en liste, som benyttes til at stille en aids-diagnose.

Den nye liste over sygdomme, hvor sandsynligheden for også at være hiv-smittet skønnes stor, skal således være et redskab til at mindske mørketallet; altså hiv-smittede, som ikke kender til deres hiv-status. Eksempelvis vil der være stor sandsynlighed for, at en person, som i Europa konstateres med tuberkulose, er hiv-smittet.

Anden behandling end hiv

Europæiske hiv-eksperter har i 2007 udarbejdet en vejledning for aldersrelaterede sygdomme. Da hiv-smittede på grund af de forbedrede behandlingsmuligheder bliver ældre, vil risikoen for aldersrelaterede sygdomme som f.eks. hjertekarsygdomme, knogleskørhed og sukkersyge øges.

Selvom behandling mod hiv og virus i sig selv kan øge risikoen for anden sygdom, er det stadigvæk en 'dråbe' i forhold til den forøgede risiko for sygdom ved rygning og fedme.

Mellem 20%-40% af hiv-smittede i behandling i Europa er også smittet med leverbetændelse.

Leverbetændelse vanskeliggør behandling mod hiv på grund af uheldige påvirkninger mellem forskellige mediciner, eller fordi medikamenterne benytter samme metode til at komme ind i kroppen og derfor svækker hinandens virkning.

Det er derfor vigtigt at undgå, at hiv-smittede smittes med leverbetændelse ved at tilbyde vaccine til de typer, som man kan vaccinere mod, og ved at hiv-smittede testes for og rådgives om leverbetændelse.

Undersøgelser peger på, at en virusmængde af hepatitisvirus på mellem 10.000-90.000 kopier pr. mL er skæringspunktet for at udvikle sygdom ved leverbetændelse.

Ny behandling rummer muligheder

Diskussionen om at udskyde hiv-behandling på grund af bivirkningerne træder i baggrunden på grund af de forberede behandlingsmuligheder. Hiv/aids-miljøet har et ansvar for at formidle denne viden.

Det er vigtigt i denne proces, at vi i Danmark fastholder, at det er en rettighed at få taget en hiv-test og ikke en pligt.

Vi skal støtte det europæiske initiativ om øget hiv-test, hvor vi samtidig sætter hiv-smittede i centrum, så de gives muligheden for at få kendskab til hiv uden at udvikle sygdom.

Fakta om Hiv-Danmark

HIV-DANMARK

Medlemmer 2007-2008: 328 individuelle medlemmer og støttemedlemmer.

MEDLEMSFORENINGER 2007-2008

Center for Sex og Sundhed
Danmarks Bløderforening
Positivgruppen

BESTYRELSEN 2007-2008

Formand Henrik Arildsen
Niels Pedersen, næstformand
René Laursen, kasserer
Tommy Christesen
Frank Bentin
Helle Andersen, 1. suppleant
Pia Vilhelmsen, 2. suppleant
Solveig Roth (medarbejderrepr.)

FØLGEGRUPPER

Hiv-Danmark Vest

Niels Pedersen, Bent Hansen, Charlotte Kehlet, Kirsten Sattrup samt to medlemmer fra Husrådet i Café Lone og en repræsentant fra STOP AIDS.

Rådgivning Øst

Henrik Arildsen, Ole Morten Nygård, Bent Hansen, Carina Wøhlk (Den Folkekirkelige Aids-Tjeneste), Tonny Jensen (Rådgivning Øst), Jan Christensen (Positivgruppen), Jens Henriksen (Sikker6.info) og Helle Andersen (Solstrålerne).

Kafe Knud

Brit og Bo (brugere), Vagn (Solstrålerne), Jens Peder og Ane Lillegaard (Kafe Knud) og Tommy Christesen.

Informationsafdelingen

Henrik Arildsen, Bent Hansen og Morten Eiersted.

UDVALG

Forretningsudvalg

Henrik Arildsen, René Laursen, Tommy Christesen og Bent Hansen.

Internationalt arbejde

Henrik Arildsen og Bent Hansen.

Medicinsk udvalg

Jens Wilhelmsborg (udvalgsformand), Solveig Roth og Bent Hansen.

Medlemsmøder

Vest: Niels Pedersen og Pia Vilhelmsen.
Øst: Frank Bentin og René Laursen.

Retsudvalg

Ole Morten Nygård (udvalgsformand), Henriette Laursen (AIDS-Fondet), Anders Røge og Bent Hansen.

Vedtægtsudvalg

Henrik Arildsen og René Laursen.

REPRÆSENTATION

Nordpol

Henrik Arildsen (formand for Nordpol) og Frank Bentin.

HivEurope

Henrik Arildsen (formand for HivEurope)

ANSATTE pr. 1. april 2008

Sekretariatet
Bent Hansen, sekretariatschef (37t.)
Morten Eiersted, information (32t.)
Carsten Fohlmann, økonomi (frem til 1. maj: 14 t.)
Gunner Sørensen, frivillig (7t.)

Hiv-Danmark Vest

Kirsten Sattrup, administration (31t.)
Charlotte Kehlet, rådgivning (37t.)
Anders Røge, rådgivning (15t.)

Rådgivning Øst

Vacant, sekretær (34t.)
Solveig Roth, rådgivning (32t.)
Jannie Hautopp, rådgivning (32t.)
Tina Bruun, rådgivning (30t.)
Tonny Jensen, rådgivning (18t.)

Kafe Knud

Ane Lillegaard, daglig leder (32t.)
Henrik Arildsen, assistent (10t.)

Læge Susan Cowan,
Statens Serum Institut

2007

Nykonstaterede i Danmark

interessant udvikling, som vi alene ser ske blandt bøsserne. Vi ved på nuværende tidspunkt ikke, om det skyldes en øget testaktivitet eller, om det er fordi, der foregår mere usikker sex blandt bøsserne, der så efterfølgende lader sig teste”, forklarer Susan Cowan.

”Det er svært at komme med præcise bud på, hvad det er udtryk for. Navnekoden Soundex, som blev indført i 2005, kombineret med fødselsdato har hjulpet os med en mere præcis angivelse. I 2006 har vi kunnet nedskrive antallet af hiv-smittede i Danmark med 10% fra 5.500 til 5.000. Vi formoder, at vores indrapporterede tal fra før 2005 har været ca. 10% for høje, fordi vi før 2005 ikke kunne sortere dubletter fra ved hjælp af navnekoden”, udtaler Susan Cowan.

”Set med de nye tal fra 2005 og frem synes der at være en lille stigning i antallet af hiv-tilfælde blandt bøsserne. Vi skal dog følge udviklingen et par år, førend vi mere sikkert kan melde dette ud som en generel tendens. Statens Serum Institut har f.eks. altid meldt et højere tal på hiv-smittede ud end den danske hiv-kohorte, som er en infektionsmedicinsk database over de hiv-smittede, som er tilknyttet et hiv-ambulatorium. Men de to tal har som sagt nærmet sig hinanden mere,” siger Susan Cowan.

Antallet af nykonstaterede hiv-smittede lå på lidt mere end 300 i 2007.

Vi interviewer læge Susan Cowan fra Statens Serum Institut for at høre mere om tallene.

I februar i år blev der bragt en artikel i Ugeskrift for Læger, hvor man har fokuseret på mænd, der har sex med mænd (MSM, red.: herefter bøsser). Hvorfor er denne gruppe interessant?

”Der er stadigvæk omkring 300 personer, som hvert år konstateres hiv-smittede. Men af artiklen i Ugeskrift for Læger fremgår det, at når man tager de seneste 10 år, så ser det nu ud til, at bøsserne tester sig tidligere, efter de har haft usikker sex. Der er en større gruppe blandt nykonstaterede bøsser, som testes positiv for hiv ved et højere CD4-tal i dag end tidligere, og som dermed kommer i behandling med et mere velbevaret immunforsvar,” indleder Susan Cowan.

Hvorfor er det interessant?

”Det er ikke en udvikling, som vi kan se, der sker i andre grupper: de heteroseksuelle eller blandt de etniske minoritetsgrupper. Det er en

Hvad kan man bruge de nye oplysninger om CD4-tal til?

”Vi modtager stadig flere anmeldelser til Statens Serum Institut med oplysninger om CD4-celletal ved tidspunktet for konstatering af hiv, eventuel AIDS-diagnose og oplysninger om tidligere negativ hiv-test. Det gør os i stand til i højere grad end tidligere at komme med en formodning om, hvornår vedkommende er blevet smittet. På vores anmeldelser kan lægen også anføre personens egen vurdering af smittetidspunkt”, forklarer Susan Cowan.

”Vi kan fra vores anmeldelser derfor begynde at komme med mere kvalificerede bud på, hvordan den aktuelle smittespredning ser ud i Danmark.”

Hvordan inddeler i nykonstaterede hiv-smittede efter smitsomhed?

”Vi arbejder nu på at inddele hiv-smittede i tre grupper. Personer, som først konstateres efter mange års smitte med hiv, en mellemgruppe og en gruppe af nysmittede”, forklarer Susan Cowan.

”Gruppen af sent konstaterede er interessant at

Af Morten Eiersted,
informationsmedarbejder

Hiv-anmeldelser	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Mænd	110	258	291	258	250	224	200	203	151	186	163	228	189	198	230	193	174	222
Kvinder	30	69	88	69	78	80	70	68	62	101	97	91	100	72	76	71	70	82
MSM	80	152	143	152	130	116	102	104	76	94	72	110	92	114	147	120	100	141
Heteroseksuel	36	116	135	116	149	127	116	113	102	147	147	148	150	119	130	110	126	130
IV-stofbrugere	15	35	52	35	23	34	25	30	14	26	20	31	31	24	13	17	10	20
Andet	9	24	49	24	26	27	27	24	21	20	21	30	16	13	16	17	8	13
Ialt	140	327	379	327	328	298	270	271	213	287	260	319	289	270	306	264	244	304

For at anslå antallet af nulevende hiv-smittede i Danmark skal man groft sagt tage det samlede antal hiv-anmeldelser, fratække dødsfaldene, lægge antallet af hiv/aids-diagnoser før 1990 samt mørketallet for hiv (de personer, som endnu ikke er konstateret hiv-smittet) til. Derved lander man i 2008 på ca. 5.250 hiv-smittede i Danmark.

få opgjort for os. De har god grund til at søge behandling, fordi de helbredsmæssigt risikerer sygdom eller død ved ikke at modtage medicinsk behandling for hiv. Efterhånden som deres immunfunktion er blevet svækket, er antallet af virus i kroppen øget, hvilket har gjort dem mere smitsomme. Ved at kende antallet af sent konstaterede får vi en mere præcis opgørelse over smitsomme hiv-smittede.”

”WHO (Verdenssundhedsorganisationen) placerer nykonstaterede hiv-smittede med et CD4-celletal på 200 eller derunder i gruppen af sent konstaterede,” forklarer Susan Cowan.

”Til gruppen af særlig smitsomme hiv-smittede hører de nysmittede i Danmark også. De er formodentlig den undergruppe, som smitter flest herhjemme,” siger Susan Cowan.

”Nysmittede er groft sagt hiv-smittede, som ved konstatering af hiv har været smittet i mindre end et halvt år, og som har en høj mængde virus i kroppen.”

Kan du komme med konkrete tal?

”Vi kan for eksempel tage andelen af bøsser i 2007, og ud fra deres egen formodning om smittetidspunkt og oplysninger om CD4-tal m.m. se nærmere på gruppen af nysmittede,” forklarer Susan Cowan.

”129 bøsser er på nuværende tidspunkt blev anmeldt for 2007 til os med hiv. Af dem har vi i 89 tilfælde oplysninger nok til at indkredse smittetidspunktet. 36 af de 89 (40%) skønnes at være smittet mindre end et halvt år forud for at de konstateres smittet med hiv. Denne gruppe kunne vi kalde nysmittede. Tallet på nysmittede blandt bøsserne ligger altså et sted mellem 28-40%. 28%, hvis de 36 tilfælde udgør alle nysmittede blandt de 129 tilfælde af hiv blandt bøsser i 2007.”

”Det tal er meget højt og unikt for bøsser, hvis man sammenligner med antallet af formodede nysmittede blandt heteroseksuelle og blandt etniske minoriteter.”

”Det kan fortælle os, at der blandt bøsser i Danmark synes fortsat at være en udtalt usikker sex adfærd. Og noget man bør sætte fokus på.”

Hiv-anmeldelser 1990-2007

Mænd	3.674	72%
Kvinder	1.399	28%
MSM	1.996	39%
Heteroseksuel	2.235	44%
IV-stofbrugere	449	9%
Andet	393	8%
Ialt	5.073	100%

Men hvad med gruppen af hiv-smittede, der konstateres smittet sent?

”I hele gruppen af hiv-smittede har der i Danmark gennem tiden været ca. 14%, der konstateres med en aids-diagnose samtidig med en hiv-test. I denne gruppe har bøsser ligget lidt lavere, ca. 10%.”

”Med den nye definition af sent konstaterede, kan vi på vores anmeldelser se, at ca. 21% havde en immunfunktion på 200 CD4-celler eller mindre.”

”Ser vi på de seneste tre år (2005-2007), har vi oplysninger på lidt over halvdelen af alle anmeldelser om personens CD4-celletal ved den første hiv-test.”

”Vi havde knap 100 aids-diagnoser ud af 812 hiv-tilfælde. Blandt de resterende 712 havde 72 et CD4-celletal på mindre end 200. De 100 aids-diagnoser sammen med de 72 fortæller os, at der var ca. 21% blandt de hiv-smittede, som blev konstateret sent i deres hiv-sygdom,” forklarer Susan Cowan.

”Hæver vi grænsen til et CD4-celletal på 350 eller mindre, hvor hiv-smittede i dag anbefales at påbegynde behandling, udgør de knap 30% af alle nykonstaterede hiv-tilfælde. Her skal man være lidt forsigtig og vide mere om de enkelte personer bag anmeldelserne. Som nyssmittet kan man opleve et kortvarigt dyk i CD4-celletallet, der ville kunne forveksles med sent konstaterede. Og her på Statens Serum Institut får vi kun et øjebliksbillede,” afslutter Susan Cowan.

Redaktionen:

”Mænd, der har sex med mænd” (MSM) benævnes i artiklen med det næsten synonyme begreb ”bøsser”. Herved øges læsbarheden af artiklen.

På kursus i at være hiv-smittet

Skejby Sygehus har siden 2006 afviklet en kursusrække for nykonstaterede hiv-smittede for at lære dem at være patienter. Hiv-Danmark interviewer her sygeplejerske Lotte Rodkjær om kursusrækken.

Hvorfor har I på Skejby Sygehus et kursus for nykonstaterede hiv-smittede?

”I de senere år er der kommet fokus på patientens egen rolle i sygdomsbehandlingen og betydningen af egenomsorg i behandlingen og i forebyggelsen af yderligere udvikling af sygdommen,” indleder Lotte Rodkjær.

”I sundhedsvæsenet lægger man i stigende omfang vægt på, at patientforløbet for patienter med kronisk sygdom bliver bedre. Et vigtigt element er, at patienten bliver i stand til i stort omfang selvstændigt at håndtere en ofte livslang sygdom, og at patienten selv kan tage medansvar for sin egen behandling. Undersøgelser har vist, at patienter, der har viden om deres sygdom, og som tager aktivt del i behandlingen, klarer sig bedre og har en øget livskvalitet. Der er udviklet en generel patientuddannelse på Stanford University under betegnelsen ”The expert patient”. I dette program er underviserne netop patienter, som selv har en kronisk sygdom. Kurset på Skejby adskiller sig fra dette, ved at det primært er læger og sygeplejersker, der underviser,” fortæller Lotte Rodkjær.

Hvor udbredt er patientuddannelser i Danmark?

”Sundhedsstyrelsen konkluderede i en rapport fra 2005, at den eksisterende viden om patient-skoler, metoder og effekt er ufuldstændig. På en række sygdomsområder ses positive effekter af undervisning til patienter, men der mangler dokumentation på en række områder. Diabetesskoler, rygskoler og astmaskoler har været kendt i mange år. Der har ikke været tradition for et lignende tilbud til hiv-smittede,” forklarer Lotte Rodkjær.

Hvorfor har man brug for et kursus?

”Typisk føler mange sig magtesløse, alene og under stor stresspåvirkning, når de skal indstille sig på en ny tilværelse med en kronisk sygdom. Der er mange spørgsmål og problemstillinger, der træ-

ger sig på i relation til at leve med hiv; dem har den enkelte naturligvis et stort behov for at få klarhed over,” siger Lotte Rodkjær.

”Det er i starten svært at forholde sig til den store mængde af informationer, da de fleste er i krise. Efterhånden som den enkelte kommer sig over chokket, har mange brug for at få gentaget informationer. Det er individuelt fra person til person, hvordan man lever med sygdommen og hvilke spørgsmål den hiv-smittede har. Det afhænger af hvilken livssituation man befinder sig i, og hvornår i sit liv man får sygdommen konstateret. Det kan være svært at få overblik over alle de ting man skal forholde sig til, og den hiv-smittede skal mestre at leve med hospitalsbesøg og medicinsk behandling livslang,” fortæller Lotte Rodkjær.

Hvordan er muligheden for at informere hiv-smittede i dagligdagen?

”Det er ikke muligt i ambulatoriet at nå at informere og undervise patienterne om alle de emner, der er nødvendige. Der er heller ikke tid til at gå i dybden med alle spørgsmål,” forklarer Lotte Rodkjær.

”På afdeling Q mener vi i det tværfaglige team af læger, sygeplejersker og hiv-rådgiveren, at det er vigtigt, når man får diagnosen hiv, at man opbygger en basisviden om sygdommen og viden om, hvordan man selv kan være en aktiv deltager i behandlingen,” fortæller Lotte Rodkjær.

”På en forespørgsel blandt hiv-smittede på Skejby Sygehus i 2005, tilkendegav 125 hiv-patienter ud af 250 adspurgte, at hvis der eksisterede et tilbud om et kursus, så ville de have lyst til at deltage. Det blev starten på at tilbyde et 2-dages kursus for nykonstaterede hiv-smittede i afdeling Q på Skejby Sygehus,” beretter Lotte Rodkjær.

Hvordan er jeres erfaring med kurserne?

”Kurset for nykonstaterede hiv-smittede er et projekt og har kørt siden 2006,” siger Lotte Rodkjær.

”Hvis det viser sig at have en effekt, vil det i fremtiden blive en del af behandlingstilbudet, når man går til kontrol på Infektionsmedicinsk afdeling Q. Det overordnede mål med at udvikle et kursus for hiv-smittede er at styrke patientens ressourcer til aktiv egenomsorg og daglig håndtering af hverdagen med en kronisk sygdom og livslang behandling, indleder Lotte Rodkjær.

Af Morten Eiersted, informationsmedarbejder

Underviserne på kurset er ved at udarbejde en bog, som beskriver de emner, der undervises i.

Indtil videre er der afholdt tre kurser, og i alt 25 nykonstaterede hiv-smittede har deltaget. Det fjerde kursus afholdes den 14.-15. april.

Kurset ledes af Lotte Rodkjær, Tinne Laursen, Carsten Schade Larsen og Hanne Arildsen.

Undervisningen på Skejby Sygshus tager udgangspunkt i følgende emner:

- Fakta om hiv og aids
- Behandlingsmuligheder
- Medicin og bivirkninger
- Smitteveje
- At leve med livslang behandling
- Sikker-sex strategier
- PEP behandling
- Lovstof, herunder § 252 stk.2
- Tavsheds- og oplysningspligt
- Kontaktopsporing
- Hvilke psykologiske reaktioner kan man forvente inden for det første år som hiv-smittet, og hvordan tackler man disse
- Hvilke reaktioner kan man forvente hos pårørende, og hvordan tackler man disse
- Parforhold og børn
- Hvordan forbereder man sig til kontrolbesøg i ambulatoriet
- Patientforeningen Hiv-Danmark
- Medicinske nyheder og forskning

Evaluering fra de første 25 deltagere

Hvad synes du var det sværeste?	At træde ind over dørrinet Angsten for at møde nogle jeg kender At forholde sig til virkeligheden At forholde sig til noget, man prøver at fortrænge
Hvad synes du var det bedste?	At møde andre hiv-positive At høre hvilke problemer de andre har At få mere viden om min sygdom At få muligheden for at stille spørgsmål
Har du oplevet nogle ændringer?	Jeg er lidt mere åben omkring det at være hiv-positiv Jeg er mere rolig ved tanken om at skulle i behandling Jeg føler mig rustet til at tage kampen op med hiv Lysten til at deltage i et forum om det at være hiv-positiv og være med til at støtte andre i en lignende situation
Hvilken betydning har det for dig fremover?	Jeg har fået mere viden, og det giver mindre usikkerhed Vigtig viden om adherence, det at skulle leve med livslang behandling Refleksion og ro i sindet Bedre til at informere andre

Lotte Rodkjær er forskningssygeplejerske MPH, Ph.D. stud. på Afdeling Q, Skejby Sygehus.

Hvem bliver tilbudt at komme på kursus?

”Alle nykonstaterede hiv-patienter tilbydes at deltage i patientskolen ved vanlig konsultation i ambulatoriet,” fortæller Lotte Rodkjær.

”Undervisere på kurset er læger, sygeplejersker, hiv-rådgiver og diætist fra afdeling Q, og en person der har levet med hiv i over 20 år. Desuden kommer en repræsentant fra Hiv-Danmark og fortæller om, hvad man kan bruge en patientforening til.”

”Kurset er gratis, og udgifter til transport dækkes. Hvis man har brug for tolk for at kunne få udbytte af kurset, kan dette aftales inden start. At deltage kræver, at man er indforstået med, at der er tavshedspligt, så alle kan føle sig trygge ved at deltage.”

Hvordan følger I op på kurset?

”Deltagerne udfylder et spørgeskema før start på kurset, et efter 6 måneder og et spørgeskema efter 12 måneder. Spørgeskemaet indeholder spørgsmål vedrørende den enkeltes viden om sygdom og behandling, vurdering af helbred og vurdering af oplevelse af sammenhæng, dvs. den enkeltes oplevelse af tilværelsen som meningsfuld, forståelig og håndterlig,” siger Lotte Rodkjær.

”Vi har endnu ikke de endelige data, som kan sige noget om effekten af kurset, da vi stadig mangler flere opfølgninger. Men i de foreløbige evalueringer har kursusedtagerne udtrykt, at de mener, at kurset i høj grad har indfriet deres forventninger, og at det har bidraget til at gøre hverdagen lettere i relation til at skulle leve med hiv, forklarer Lotte Rodkjær.

”Alle deltagerne giver udtryk for, at kurset har gjort dem bedre rustet til at håndtere sygdommen i dagligdagen. Det har indtil nu været blandede hold i forhold til køn, alder, seksualitet og etnicitet og med deltagelse af forskellige tolke, og en af de kvindelige deltagere havde sin baby med! Kort og godt – kurset kan rumme lidt af hvert!”, afslutter Lotte Rodkjær.

Kommunikation gennem

11 udgivelser af medlemsbladet, farvetryk, pressetræning og kunstudstilling er nogle af kendetegnene på Hiv-Danmarks informationsaktivitet i 2007.

Det blev et spændende år for Hiv-Danmarks informationsafdeling. Orienteringsaftenen på Rigshospitalet i april og kunstudstillingen på Christinia i december var to højdepunkter, der samlede mange mennesker. Det gav Hiv-Danmark mulighed for at komme i tale med mange hiv-smittede og pårørende. Informationsafdelingen var involveret i at udtænke konceptet og udvikle mediestrategien for de to store arrangementer.

Særlig kunstudstillingen, som blev til i samarbejde med lægemiddelfirmaet Abbott, gjorde det muligt at nå en bredere målgruppe for at gøre opmærksom på Hiv-Danmarks arbejde. Kunstnergruppen enedes om at donere 10% af overskuddet ved salget af deres kunstværker, hvilket har indbragt små 5.500 kr. i støtte til Hiv-Danmarks arbejde. Tak for denne støtte.

Informationsafdelingen iværksatte i samarbejde med Kafe Knud og Rådgivning Øst en kursusrække over fem gange for hiv-smittede i pressetræning. Vi indledte med de gode og de dårlige erfaringer med medieoptræden, vi hørte om sproglige tricks og om forskellen på at optræde direkte eller i et båndet indslag på Tv. På kurset kom deltagerne i ilden i et fiktivt interview til en avis, vi blev undervist i retorik og fremtoning, og kursusrækken blev afsluttet med en diskussion af forskellen på og sammenfaldet mellem den personlige historie og den hiv-politik, som Hiv-Danmark arbejder for. Tak til de fem oplægsholdere, som optrådte gratis.

Åbenhed

I marts 2007 skrev vi om et arrangement på Kafe Knud, som handlede om, hvordan tre hiv-smitte-

de havde tacklet spørgsmålet om at fortælle andre om hiv. Jeg slår ned på netop dette ud af en række arrangementer, fordi spørgsmålet om man er åben eller privat om sin hiv-smitte har været vendt på mange leder i 2007. Mest markant udkom Levekårsundersøgelsen i oktober 2007 med resultater, der viser hvor stor en lukkethed (og et deraf formodet stigma), der stadig er om hiv. Samtidig offentliggjorde Skejby Sygehus en undersøgelse, der overraskede undersøgelsens forfattere ved at vise, at der er mange børn i familier med hiv.

At fortælle andre at man er hiv-smittet er mere aktuelt end nogensinde. Åbenhed om hiv er ikke et valg, der kan tages og derefter følges. Kunstudstillingen på Christinia gav et tydeligt billede på den store variation, der er blandt hiv-smittede, på spørgsmålet om at fortælle andre om, at man er hiv-smittet. Anonyme som navngivne hiv-smittede deltog i udstillingen. I løbet af projektet sænkede enkelte hiv-smittede deres parader for en tid og stod frem som hiv-smittede. Det bliver interessant at følge, hvordan det næste forløb bliver, når vi igen indbyder til en kunstudstilling.

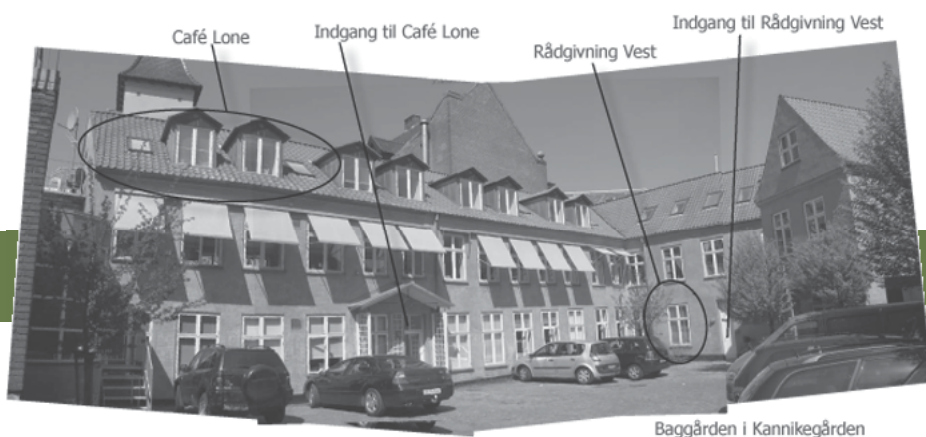
Fællesuddannelse

Sexualitet, bøssernes sexlivsundersøgelse, ansvaret for sikker sex samt levekårsundersøgelsen blandt hiv-smittede var emnerne på fællesuddannelsen til hiv/aids-miljøet i 2007. Fremmødet lå i snit på 30-40 personer, dog mødte færre op ved formidling af levekårsundersøgelsen.

De frivillige i hiv/aids-miljøet var desværre i mindretal blandt deltagerne ved disse arrangementer. Fællesuddannelsen bar præg af at være gå-hjem-møder for ansatte i hiv/aids-miljøet, hvilket oprindeligt ikke var målgruppen for aktiviteterne. Derfor er det vigtigt, når der bliver arrangeret en fællesuddannelse, at flere frivillige i hiv/aids-miljøet opfordres til at deltage for at opretholde det høje vidensniveau og den høje kvalitet i frivilligarbejde i hiv/aids-miljøet.

Af Morten Eiersted, informationsmedarbejder.

mangfoldighed

Hiv.dk

Den fælles portal hiv.dk oplevede en række udfordringer i 2007. Der skulle findes en ny teknisk løsning, da styresystemet bag hjemmesiden snart ville udfases. Økonomien var også uvis, da hiv.dk ikke kunne modtage støtte fra medicinalindustrien gennem AIDS-Fondet. Arbejdet med hjemmesiden har derfor gået ud på at finde en ny og billigere teknisk løsning samt at søge medicinalfirmaer direkte om støtte. Ved at opfordre alle danske medicinalfirmaer om at støtte hiv.dk søger vi at afbalancere og frigøre hiv.dk fra eventuelle habilitetsproblemer.

Samtidig arbejder vi på at gøre hiv.dk mere medicinsk opdateret for at fastholde interessen for fortsat at yde støtte til hiv.dk fra medicinalindustrien.

Medlemsposten

Det blev til 11 udgivelser med tre større temalagte magasiner og otte mindre nyhedsbreve.

En fast gruppe på tre frivillige skiftes til at hjælpe med udsendelse af medlemsposten, og en frivillig er tilknyttet som korrekturlæser.

I 2007 blev det muligt at vælge at få en e-mail med et link i stedet for at få tilsendt nyhedsbrevet med posten. De store medlemsblade sendes stadig med posten sammen med indkaldelse til årsmøde og kontingentopkrævninger.

2007 i tal

3.804 forsendelser og 10.850 medlemsblade
20 nyheder på www.hiv-danmark.dk
136 nyheder på www.hiv.dk, heraf 12% produceret af informationsafdelingen i Hiv-Danmark.

Rådgivning Øst

Af Rådgivning Øst

Målet med rådgivning er at hjælpe hiv-smittede med accept af sygdommen, hvor en del har langvarige og til tider invaliderende bivirkninger af medicinen mod hiv.

På trods af oplysning, information og undervisning er hiv stadig en tabuiseret sygdom i vores samfund. Mange hiv-smittede er mærket af tabuet. De har et lavt selvværd, følelse af skam og skyld, angst eller depressive tilstande. Dette er dokumenteret i Hiv-Danmarks undersøgelse fra 2007 om hiv-smittedes levekår.

Rådgivning om sexlivet er et vigtigt område for os. Omsorg og rådgivning af hiv-smittede er en forudsætning for en effektiv begrænsning af risikoen for videre smitte.

Vi oplever et stigende behov for socialrådgiverbistand. Vi møder hiv-smittede, som har været er-

hvervsaktive, men hvor deres arbejdsevne nu er påvirket af mange års sygdom på en måde, at de ønsker at søge fleksjob. Derudover er der en gruppe hiv-smittede, som gennem mange år har haft kontakt med socialforvaltningen, og som har meget svært ved at håndtere og forstå de nye omstruktureringer efter kommunalreformen. Det er tydeligt, at mange er frustrerede over den lange sagsbehandling og manglende kontinuitet. Det er ikke mindst vanskeligt at komme i kontakt med sagsbehandlerne inden for de enkelte områder.

Øst: Solveig Roth og Tonny Jensen

Individuel rådgivning

Henvendelse til rådgivningen kan foregå anonymt, og vi har ikke journalpligt. Vores ydelser registreres derfor per kontakt og ikke per person. De samlede ydelser i forbindelse med individuel rådgivning lå i 2007 på 1.704 i Rådgivning Øst.

Temaaftener

Der har løbende været afholdt temaaftener med følgende emne: "Forældreskab og hiv-smitte",

Vest: Charlotte Kehlet og Anders Røge

Rådgivning Vest

Af Rådgivning Vest

Nye samarbejder, temaaftener og arrangementer samt rådgivning var nogle af de aktiviteter, som Rådgivning Vest var involveret i.

2007 har været et år, hvor Rådgivning Vest har fået mange nye samarbejdsrelationer. I starten af året deltog rådgivningen i et møde med frivillige fra STOP AIDS – Bøssernes hiv-organisation. Vi blev klar over, at mange i homo-miljøet ikke kendte til rådgivningen, og hvad man kan få hjælp til. Vi besluttede derfor at indlede et tæt samarbejde med STOP AIDS, hvilket har været særdeles givende og frugtbart.

Som noget af det første lavede vi nye visitkort, hvor vi på en ny og mere personlig måde gør opmærksom på, hvem der arbejder i rådgivningen og hvilken baggrund vi har.

Derefter tog vi kontakt til en række homo-steder: LBL-rådgivningen, SLM-Mens club, Diskotek Blender samt igen til frivillige fra STOP AIDS. Vi har efterfølgende været på studiebesøg og mødtes med kontaktpersonerne for disse steder, for at udveksle erfaringer. Det har medført, at vore

visitkort nu ligger fremme på samtlige homo-steder i Århus, og at frivillige fra STOP AIDS har delt kortene ud i resten af Jylland. – Tak for denne hjælp.

Straffelov

En anden udløber af vores samarbejde med STOP AIDS blev et aftenarrangement med temaet: "paragraf 252". Oplægsholderne var advokat Bodil Bach, Ole Morten Nygaard fra Hiv-Danmarks retsudvalg og psykolog Anders Røge fra Hiv-Danmarks rådgivning. Det var en spændende og velbesøgt aften.

Lysarrangement

I Århus har vi i flere år haft et lysarrangement, som en afløser af det tidligere "Fakkeloptog". Arrangementet er et samarbejde mellem Hiv-Danmark Vest, STOP AIDS, AIDS-Fondet og diskotek Blender. Temaet i 2007 var "Hiv og ansvar". Af talere var borgmester Nicolai Vammen og

”Graviditet og hiv”, ”Kvinder og seksualitet”, ”Straffelovens § 252, stk.2 og stk.3”, ”Kroppen og psyken”.

En temaaften er et åbent arrangement for hiv-smittede og pårørende, nogle aftener kan dog være for specifikke målgrupper. Fagpersoner er inviteret til at tale om et hiv-relateret emne, f.eks. en læge, som orienterer om fertilitetsbehandling, eller børn og hiv. Vi har også haft en jordemoder, der fortalte om graviditet og hiv.

Erfaringen viser, at forskellige personer har gavn af forskellige tilbud, og det er vigtigt at kunne tilbyde trygge og fortlrolige rammer, hvor samvær og erfaringsudveksling kan finde sted. At møde andre i samme situation er uvurderligt. Det er i samvær med ligestillede, at den enkelte kan hente inspiration til livet med hiv. Det er med til at forebygge ensomhed og isolation og på den måde højne den enkelte hiv-smittedes livskvalitet og ansvarsbevidsthed.

Øst: Jannie Hautopp og Tina Bruun

Aktiviteter ud over individuel rådgivning

- En gruppe for hiv-smittede kvinder og mænd. Fokus på træning i Mindfulness under ledelse af en psykosocial rådgiver og ekstern psykolog.
- To samtalegrupper for hiv-smittede kvinder med temaerne: åbenhed, ansvar, smitteopsporing, børn, graviditet, bivirkninger, at få en kæreste og ensomhed med risiko for isolation.
- En gruppe for hiv-smittede afrikanske mødre og deres børn i samarbejde med børneambulatoriet på Hvidovre Hospital.
- En gruppe for hiv-smittede med alkoholproblemer. Blev aflyst pga. for få tilmeldinger.

præst Erik Dybdal. Det musikalske indslag blev blandt andet leveret af Basix.

Rådgivning

Det primære arbejde i rådgivningen består hovedsagelig af individuel støtte og rådgivning. Vi får mange henvendelser fra personer, som er ny-konstaterede og personer med anden etnisk oprindelse end dansk.

Sidstnævnte gruppe giver anledning til mange kontakter til det sociale system og udlændingesservice, hvor vores viden og erfaring bliver en vigtig faktor i de afgørelser, som tages i forhold til disse personer.

Vi får også en del henvendelser fra pårørende til hiv-smittede – det kan være kærestes, ægtefællers, forældre eller nære venner, som søger rådgivning for at kunne forstå og hjælpe deres nære bedst.

De samlede ydelser i forbindelse med individuel rådgivning lå i 2007 på 948 i Rådgivning Vest.

I 2008 planlægger vi at have fokus på de hiv-smittede kvinder bl.a. ved at starte en kvinde-café op i foråret.

Brobyggerprojektet

Projektet har til formål at øge trygheden ved henvendelse til det danske sundhedsvæsen for hiv-smittede med anden etnisk baggrund end dansk, at højne viden om hiv, smitteveje og behandling samt at virke som konsulenter for og undervisere af sundhedspersonalet, der har kontakt med hiv-smittede fra etniske minoriteter.

Det særlige for flere etniske minoriteter er, at de er bange for at mødes og dele erfaringer med andre. De er ofte meget alene med et spinkelt netværk, hvor der ikke tales om at være hiv-smittet. Det har altid været svært at få kontakt til minoritetsetniske i rådgivningen og få dem til at deltage i terapeutiske grupper og undervisning. Mange er bange for at blive udstødt og vælger isolation. Ressourcemæssigt kræver det en del ”nursing” at skabe den nødvendige tillid og tryghed til at kunne møde andre. Vi ved fra den individuelle kontakt, at mange har et ønske om at mødes med ligestillede, men de har også en stor angst for at blive udelukket af deres eget miljø, hvis det kommer frem, at de er hiv-smittede.

Gruppen af etniske har et større behov for at føle sig anonyme og i modsætning til etniske danskere har de et stort behov for at have telefonisk kontakt med rådgivningen mellem de individuelle samtaler. Mange har brug for en rådgiver som bisidder ved møde på hospitalet og hos sagsbehandlere, da de har vanskeligt ved at forstå det danske social- og sundhedsvæsen.

Det er ikke muligt at vide, hvorfor nogle ikke kommer, men vi ved, at det er afgørende for, hvor mange der henvender sig, at der er et tæt samarbejde mellem ambulatorierne og Hiv-Danmark.

Der har været afholdt undervisning på Rigshospitalet, Bispebjerg hospital og Hvidovre hospital.

Ud over det, er der også uformel undervisning og sparring ved de ugentlige besøg på de infekti-

Forældreskab og hiv?

Rådgivning Øst afholdte i maj 2007 en temaaften om forældreskab og hiv. Det var en stor succes med deltagelse af hiv-smittede forældre, pårørende og de, der har et ønske om at blive forældre. Aftenen blev indledt med en personlig beretning fra et forældrepar. Herefter blev der udvekslet erfaringer.

Der var stor åbenhed og tillid blandt deltagerne. De har givet udtryk for et ønske om at få etableret et forum for hiv-smittede forældre og deres partnere. Arrangementet blev derfor starten på en række temaaftener for forældrepar, hvor den ene eller begge er hiv-smittede.

I september mødtes gruppen igen, denne gang var fremmødet desværre halveret. Vi havde inviteret pædagogisk konsulent Bente Baggesen, som i mange år har arbejdet med familier, hvor en eller flere er hiv-smittede. Bente delte på denne aften ud af sine erfaringer i dilemmaet, om man skal tale med børn vedrørende alvorlig sygdom. Hun gav god tid til diskussion og spørgsmål.

I december afholdte vi et julearrangement for forældregruppen og deres børn. Arrangementet var velbesøgt med 16 fremmødte – heraf 7 børn. Der blev guffet julegodter, delt erfaringer forældrene imellem, der blev hygget, og til stor overraskelse og glæde for de små kom julemanden forbi med gaver. Det var en stor succes!

Kafe Knud 2007

Kafe Knud deltog i projektet "Dokumentation, evaluering & kvalitetssikring", der blev iværksat af Kontaktudvalget for socialt frivilligt arbejde i Københavns Kommune. Projektet foregik fra september 2006 til april 2007 og blev afsluttet med en konference.

I Kafe Knud inviterede vi efterfølgende til et fokusgruppemøde for brugere af cafeen for at få at vide, hvordan vores tilbud opleves, og hvilke tiltag brugerne efterspørger.

Hvilken betydning har Kafe Knud for dig?

- Har mødt andre hiv-smittede og fået et netværk.
- Fixpunkt i mit hiv-liv, rart at vide at det er der.
- På en dårlig dag, ikke føle sig så anderledes.
- Det er min dagligstue og venteværelse downtown.
- Kan ikke forestille mig byen uden KK.
- Har lært mange mennesker at kende her. Let at komme i kontakt.
- Svært at møde andre kvinder her, og er startet som frivillig.
- Den uformelle side i arbejdet med hiv.
- Har altid været her, hyggeligt at komme her.
- Vigtigt at stedet er her, må godt reklamere mere for det.
- Det er ikke et scorested, hvor man skal være smart.
- Ved at den er der, og det er vigtigt, ligesom skoven.
- Ro og fred, en oase.

til at holde dynamikken på stedet levende.

Foruden primært at være knyttet til den åbne cafe, engagerede de frivillige sig aktiv i afviklingen af blandt andet Hiv+lounge, Kunstprojektet og Hiv+Gaybar.

Et månedligt møde og en årlig uddannelsesweekend var grundlaget for, at kontinuitet, faglighed og sammenhold blev fastholdt og forsøgt udviklet i gruppen.

I 2007 var uddannelsesweekendens emne "Samarbejde og trivsel", og det foregik i august på "Liseløngen" i Liseleje.

Den åbne cafe...

... var (og er) rygraden i Kafe Knud med sit tilbud om mad og drikke, informationsmateriale, netadgang samt muligheden for at møde andre.

Cafeen holdt åbent tre dage om ugen. Derudover holdt vi dørene åbne for flere forskellige arrangementer. Aktiviteterne havde netværksdannelse, vidensdeling og personligt arbejde samt introduktion til hiv-miljøet som formål.

Kulturnat, World AIDS day m.m.

Kulturnatten i oktober blev arrangeret i samarbejde med STOP AIDS – Bøssernes hiv-organisation. Et program der var et musiksk overflødighedshorn takket være "Sound", "Schwanzen Sänger Knaben", "Operaschung" og "Ask Helga".

World AIDS Day den 1. december havde, foruden de skønne kager fra La Glace, kunstprisuddeling på programmet.

Derudover lagde Kafe Knud i 2007 hus til flere af vores samarbejdspartneres møder og arrangementer fra AIDS-Linien (pr. 1. januar 2008: Sikker6.info), STOP AIDS, AIDS-Fondet, Aidsnet, Navneprojektet, Adherencegruppen og Cross-Over.

Foruden de frivillige var en følgegruppe af interessenter med til at inspirerer og udvikle Kafe Knuds profil og tilbud. Medlemmerne er brugerrepræsentanter, Solstrålerne, bestyrelsen i Hiv-Danmark samt frivillige i Kafe Knud.

- Hiv+lounge i august, da Gay Pride ugen fandt sted i København.
- Hiv+Gaybar-lørdage for hiv-smittede bøsser.
- Kvindecafe for hiv-smittede kvinder en fredag om måneden.
- Hiv-Pensionatets gruppemøder for tidligere brugere af Hiv-Pensionatet.
- Hiv+støttegruppe, selvhjælpsgruppe bestående af deltagere fra "Hiv, Liv & Behandling"-kurset, der blev afholdt i 2005.
- Solstrålerne, der med sine aktiviteter også tilbyder socialt netværk.
- Forældregruppens netværksmøder for hiv-smittede med børn eller ønsket derom.

Af Ane Lillegaard, daglig leder

En særlig tak til

- Mens Bar for deres støtte i 2007, da de donerede overskuddet fra deres salg på World Aids Dag til Kafe Knud.
- La Glace for at donere tre flotte lagkager pyntet med temaet for World Aids Day: "Tag ordet".

Gæstebud, rygepolitik, bar m.m.

Vi lyttede til brugernes ønske om at genoptage Gæstebudet, der byder på fællesspisning og inviterer til samvær. De foregik i 2007 hver anden fredag i måneden med gæstekokkene Michael Holm, John Elliot Zoffmann, Peter Mikkelsen & Ole Wagner samt Henrik Arildsen.

I 2007 fik vi indført en rygepolitik, der betyder, at der ikke må ryges i tidsrummet fra kl. 16.30 til kl. 20.30. Vores rygeordning er blevet godt modtaget af alle.

Vi foretog en mindre ombygning og har nu en høj bar med barstole til computer & snak.

Patientprisen

AIDS-Fondet tildelte i 2007 velfortjent patientprisen til de frivillige medarbejdere i Kafe Knud. Foruden ære & diplom fulgte 5000 kr. med, som vi har brugt på frivilligarrangementer.

Mennesker bag

De frivillige er helt uundværlige for driften af stedet. En gruppe på 16-18 personer var i 2007 med

Husk

Støt Kafe Knud ved at deltage i onsdagsbingo (bingo) kl. 19.30 på Code ved Nytorv i København.

Se nærmere om tidspunktet for bingo på www.hiv-danmark.dk.

Café Lone

Af Kirsten Sattrup,
administrativ leder

2007 har på mange måder været et specielt år for Café Lone.

Vi måtte sige farvel til AktHIVisterne, som i mange år nærmest har været en "institution i institutionen" her i Vest.

Gennem årene har AktHIVisterne ydet en kæmpe indsats i det forebyggende arbejde målrettet især unge. De har deltaget med stand på festiavlerne på Samsø og i Skanderborg med deres "Lokkehjul", "Tip en Sexér", uddeling af kondomer, salg af sløjfer og andet merchandise for AIDS-Fondet samt mange gode snakke med de unge festivaldeltagere.

De har stået for "den lysende sløjfe" på Lille Torv i Århus i forbindelse med World AIDS Day, og de har arrangeret fakkeltog på AIDS Memorial Day. De har lagt et stort arbejde i at skaffe sponser og donationer til deres aktiviteter.

De sidste par år har det været svært at finde frivillige, og i 2007 valgte vi så at lukke gruppen. Vi sender en stor og varm tak til alle AktHIVister gennem tiden.

Vi indledte i 2007 et samarbejde med AIDS-Fondet, om at Café Lone bliver base for fondets frivillige her i Århus. I øjeblikket er det "Humor mod Aids"-gruppen, der mødes.

Tirsdagscaféen

Kerneydelsen og "nerven" i Café Lone har også i 2007 været tirsdagscaféen.

Der er i 2007, kommet mange nye brugere/gæster i tirsdagscaféen. Dette skyldes ikke mindst de reklamefremstød, som vi har lavet for caféen bl.a. på Hiv-Skolen på Skejby, via rådgivningen, via de infektionsmedicinske afdelinger og via vor mailingliste.

I foråret udvidede vi tilbuddet med "fredagsgilde" en fredag om måneden. Det var, som i tirsdagscaféen, frivillige der stod for det.

I løbet af efteråret har caféen haft besøg af en diætist og en læge fra infektionsmedicinsk afdeling. Det var en god måde at få mulighed for at få stillet spørgsmål, man ellers aldrig vil få stillet, under trykke og kendte former.

Uddannelse

Sammen med Beredskabsforbundet og med hjælp fra uddannelsespuljen kunne vi i efteråret tilbyde et kursus i grundlæggende førstehjælp til vore frivillige. Det var en god oplevelse så det håber vi at kunne tilbyde igen på et tidspunkt.

Støtte

I efteråret blev vi ringet op af Shoppit, der ville donere kr. 60.000 til brugerne af Café Lone og Rådgivning Vest. Pengene skal bruges til nogle gode oplevelser for brugerne. Det er foreløbig blevet til en julefrokost, men også en tur til udlandet er kommet på tale.

Vi er rigtig glade for den tilkendegivelse Shoppit har givet os, og det giver os mulighed for at kunne tilbyde noget ud over det sædvanlige.

Den økonomiske beretning 2007

Nedskæringer i bevillingerne fra staten, regionerne og kommunerne til hiv/aids-forebyggelsen har i 2007 bevirket, at foreningens aktivitetsniveau var mindre end tidligere år.

Hiv-Planen fra Københavns Kommune har dog bevirket, at aktivitetsniveauet i København har kunnet holdes på niveau med tidligere år.

Igen i 2007 har AIDS-Fondet reduceret deres tilskud til Hiv-Danmarks arbejde, således at tilskuddet er faldet fra 600.000 kr. i 2004 til

200.000 kr. i 2007., omend AIDS-Fondet i første omgang i 2007 gav afslag på støtte.

Årets resultat udviser et underskud på kr. 47.649, hvilket ikke er tilfredsstillende. Underskuddet dækkes ind af egenkapitalen, som ved udgangen af 2007 er på kr. 134.808. Budgettet for 2008 udviser et overskud på omkring 100.000 kr., således at egenkapitalen forventes at være retableret til et niveau omkring kr. 225.0000 ved udgangen af 2008.

Resultatopgørelse for regnskab

Indtægter	2007	2006
Generelle Indtægter		
Kontingenter	56.650	55.335
Gaver, tilskud fra fonde og virksomheder	573.455	701.361
Offentlige tilskud	3.301.700	3.614.525
Administration af projekter	337.027	647.877
Renteindtægter	4.661	5.281
Generelle Indtægter i alt	4.273.493	5.024.379
Øremærkede indtægter		
Tilskud fra fonde og virksomheder	1.216.429	1.446.691
Offentlige tilskud	1.777.412	1.250.647
Driftsindtægter	592.978	478.038
Øremærkede indtægter i alt	3.586.819	3.175.376
Indtægter i alt	7.860.312	8.199.755

Udgifter

Sekretariatet	1.736.053	1.747.953
Rådgivning Øst	2.212.538	2.036.050
Rådgivning Vest	1.659.817	1.394.107
Kafe Knud	859.583	919.892
Café Lone	150.336	328.435
Projekter og udvalg		
Medicinsk udvalg	88.732	38.067
Nordpol	39.570	23.562
Webportalen, hiv.dk	54.753	47.096
Hiv til Hiv	57.505	6.475
Pressekommentar	-	70.000
Selvhjælpsgrupper	10.151	22.720
Kvalificering af sundhedspersonale	-	33.188
Temadage	103.926	118.151
Seminar for ansatte og bestyrelse	20.556	15.479
Hiv, Liv og Behandling	-	12.242
Ungegruppe, Vest	93.945	30.118
Etnisk projekt	-	12.732
Familieprojekt	-	139.218
Levekårsundersøgelse	522.682	866.656
Hiv Forum / Weekendtræf	119.144	179.815
Pjeceprojekt	165.824	144.676
Solstrålerne	11.305	46.142
Renteudgifter	1.541	57
Udgifter i alt	7.907.961	8.232.831
Resultat	(47.649)	(33.076)

Balance for Hiv-Danmark 2007

Aktiver	31.12.07	31.12.06
Likvide beholdninger		
Forstædernes Bank	784.501	873.874
Kontantbeholdning	16.844	12.188
Likvide beholdninger i alt	801.345	886.062
Tilgodehavender		
Husleje deposita	145.969	145.966
Debitorer	168.666	377.910
Tilgodehavende moms	45.513	41.420
Tilgodehavender i alt	360.148	565.296
Aktiver i alt	1.161.493	1.451.358

Passiver

Gæld		
Skyldige skatter m.v.	34.363	11.607
Kreditorer	55.256	42.392
Anden gæld	73.946	86.356
Ikke forbrugte tilskud	384.227	662.994
Feriepengeforpligtelser	478.893	465.552
Gæld i alt	1.026.685	1.268.901
Egenkapital		
Egenkapital primo	182.457	215.533
Årets resultat	(47.649)	(33.076)
Egenkapital ultimo	134.808	182.457
Passiver i alt	1.161.493	1.451.358

Tilskudsgiver

Beløb Aktivitet

Tilskudsgiver	Beløb	Aktivitet
Abott laboratories A/S	10.000	Informationsaften
Abott laboratories A/S	12.000	Konferencedeltagelse
Abott laboratories A/S	60.000	Kunstprojekt
Aids-Fondet	5.000	Frivillige på Kafe Knud
Rotary Klub	2.500	Drift
Aids-Fondet	200.000	Drift
Bibliotekstyrelsen, Bladpuljen	17.976	Distribution af Vi&Hiv
Boehringer Ingelheim	10.000	Informationsaften
Boehringer Ingelheim	12.000	Konferencedeltagelse
Bristol Myers Squibb	110.000	Diverse aktiviteter
Center for Forebyggelse	2.950.000	Rådgivning og information
Danmarks Bløderforenings Forskningsfond	20.000	Levekårsundersøgelse
GlaxoSmithKline	13.925	Informationsaften
GlaxoSmithKline	5.000	Konferencedeltagelse
Fondet Hiv Bo-Projektet	271.384	Overskud fra nedlæggelse af fondet
Jascha Fonden	69.167	Ungeweekend
Københavns Kommune, Legat for institutioner	6.000	Rådgivning
Københavns Kommune §18-Midler	35.000	Kafe Knud
Københavns Kommune §18-Midler	20.000	Koordinering af frivilligarbejdet
Københavns Kommune, Folkesundhed	1.170.000	Hiv-Planen
Københavns Kommune, Folkesundhed	120.000	Kondomdistribution og rådgivning
Københavns Kommune, Socialforvaltningen	100.000	Rådgivning
Merck Sharp & Dohme	40.000	Resumé af levekårsrapporten
Merck Sharp & Dohme	50.000	Diverse aktiviteter
Merck Sharp & Dohme	10.000	Portalen www.hiv.dk
Positivgruppen	48.000	Weekendtræf
Velfærdsministeriet, PUF-Midler	70.000	Kafe Knud
Velfærdsministeriet, PUF-Midler	50.000	Selvhjælpsgrupper
Velfærdsministeriet, PUF-Midler	20.000	Cafe Lone
Velfærdsministeriet, Uddannelsespuljen	10.000	Café Lone, kursus
Velfærdsministeriet, Uddannelsespuljen	30.000	Hiv til Hiv, patientuddannelse
Velfærdsministeriet, Uddannelsespuljen	20.000	Seminar for frivillige i Kafé Knud
Sundhedsministeriet, aktivitetspuljen	100.000	Patientstøtte
Sundhedsministeriet, aktivitetspuljen	100.000	Levekårsundersøgelse
Sundhedsministeriet, driftspuljen	325.670	Drift
Susi og Peter Robinsons Fond	15.000	Ungeweekend
Shoppit	60.000	Aktiviteter i Cafe Lone
Swedish Orphan	10.000	Informationsaften
Swedish Orphan	12.000	Konferencedeltagelse
Trygfonden	20.910	Aktivisternes deltagelse i festivaler
WAD middag	12.000	Weekendtræf
Region Midtjylland	135.000	Hiv-Danmark Vest, Husleje
Århus Kommune §18	15.000	Hiv Danmark Vest

Visioner og handlingsplaner 2008

Også i 2007 fik vi et mindre økonomisk underskud, som vi skal arbejde på at få dækket ind i løbet af 2008. Imidlertid håber vi, at det oparbejdede underskud ikke får indflydelse på aktivitetsniveauet i år.

I 2008 vil Hiv-Danmark iværksætte en række projekter, som vi har skaffet midler til. Derudover vil vi søsætte en række andre projekter, så snart det lykkes for os at skaffe midler til dem.

Hiv-Danmark har foreløbig planlagt følgende aktiviteter, hvor finansieringen eller samarbejds partnere er anført i parentes:

- formidle resultaterne af den store undersøgelse af hiv-smittedes levikår og livskvalitet (Center for Forebyggelse).
- arrangere informationsmøder i København, Århus og Odense (en række medicinalfirmaer).
- fortsætte Brobyggerprojektet for minoritetsetniske hiv-smittede (Københavns Kommune).
- afholde kvinde-kafé i København og i Århus (Center for Forebyggelse).
- arrangere forskellige events for den landsdækkende ungegruppe (forskellige fonde).
- afholde temaaftener og foredrag i Kafé Knud (København) og i Kafé Lone (Århus) (Center for forebyggelse, Københavns Kommune, Velfærdsministeriet).

- støtte etableringen af nye selvhjælpsgrupper (Velfærdsministeriet).
- støtte arbejdet i de eksisterende selvhjælpsgrupper for hiv-smittede og pårørende (Velfærdsministeriet)
- afholde uddannelsesseminar for frivillige i Kafé Knud (Københavns Kommune)
- gennemføre 'patientuddannelsesforløb' (Center for Forebyggelse)
- medvirke i fortsættelsen af kviktestprojektet 'Check-point' (Stop Aids, Sikker6.info).
- afholde fælleskursusdage for bestyrelsen og ansatte.
- fortsætte udgivelsen af 'Vi&Hiv' – 4 store numre og 6 mindre (Center for Forebyggelse).
- udarbejde nyt logo for Hiv-Danmark og Hiv-Danmarks forskellige indsatsområder (egne indtægter).
- deltage i internationale hiv/aids-konferencer (en række medicinalfirmaer).
- afholde lys-arrangement i Århus i maj (STOP AIDS, AIDS-Fondet, Kafé Hack).
- arrangere kvinde-wellness weekend i Århus (Shoppit).
- Åbne Hiv+lounge i Kafe Knud i Gay Pride ugen.

Af Bent Hansen, sekretariatschef

I det omfang vi kan skaffe finansiering til det:

- gennemføre en kursusrække af 'Hiv, Liv og Behandling' for hiv-smittede og pårørende.
- afholde et 'Landsseminar' for hiv-smittede.
- gennemføre 'Kunstprojekt 2008'.
- give vores hjemmeside et nyt design.

WWW.HIV-DANMARK.DK

Formand Henrik Arildsen (træffes via sekretariatet)
Niels Pedersen, næstformand
René Laursen, kasserer
Tommy Christesen
Frank Bentin
Helle Andersen, 1. suppleant
Pia Vilhelmsen, 2. suppleant

Mødeplan 2007

Årsmøde 26.04.08 i Århus

Sekretariatet

Sekretariatschef Bent Hansen
Morten Eiersted, Carsten Fohlmann & Gunner Sørensen.
Skinderg. 44, 2., 1159 Kbh K
T 33 32 58 68 (hverdage 11-15)
F 33 91 50 04
info@hiv-danmark.dk

Rådgivning Øst: Sjælland+Øerne
Tina Bruun, Jannie Hautopp, Tonny Jensen & Solveig Roth
Skinderg. 44, 1., 1159 Kbh K
T 33 32 58 60 (hverdage 10-14)
F 33 91 50 04
raadoest@hiv-danmark.dk

Hiv-Danmark Vest: Jylland+Fyn

Sekretær Kirsten Sattrup, Charlotte Kehlet & Anders Røge
Kannikegade 18, 8000 Århus C
T 70 22 58 68 (man-torsdag 10-14)
F 86 19 11 56
raadvest@hiv-danmark.dk

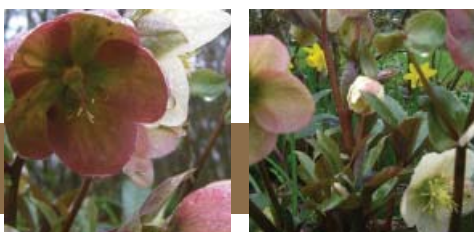
Nordjylland
Aalborg Sygehus Syd, T 21 29 13 12
Midtjylland
Kannikeg. 18, Århus C, T 70 22 58 68
Syddanmark

Blegbanken 3, 7100 Vejle, T 40 41 43 50
Jernbaneg. 16, Odense, T 70 22 58 68

Kafé Knud v/Ane Lillegaard
Skinderg. 21, kld., 1159 K, T 33 32 58 61
kafeknud@hiv-danmark.dk
www.kafeknud.dk

Café Lone v/Kirsten Sattrup
Kannikeg. 18, 8000 Århus C
T 86 18 16 46, F 86 19 11 56
info@cafelone.dk
www.hiv-danmark.dk/aktivhuset

Solstrålerne
En aktivitetsgruppe i Hiv-Danmark
solstraalernerne@hiv-danmark.dk

Skyld og skam

Af Anders Røge,
psykolog

Skam og skyld er en del af alle menneskers liv. Ligeledes angst og smerte.

Disse tilstande er en vigtig del af vort dynamiske indre liv og kan under ét kaldes 'hæmmere'. De har det til fælles, at de holder os tilbage; får os til at undgå, til at tøve og til at stoppe op. I modsætning til følelserne sorg, vrede, glæde, seksualitet, som kan kaldes 'fremmere'. Det er de følelser, som driver os fremad; får os til at sætte grænser og gå i clinch med, eller får os til at åbne os over for, andre mennesker.

Hæmmerne og fremmerne er sammen med vore forsvarsstrategier vigtige i hverdagen, hvor de i et kompliceret samspil indbyrdes og med omverdenen guider vore tanker, beslutninger og handlinger.

Skyld og skam kan både rette sig mod det indre liv i den enkelte person, og mod personer i omverdenen. Oftest tænker vi på skyld og skam som reaktioner på noget, der sker i omverdenen.

I rådgivningen møder vi mennesker, der netop føler sig skyldige over noget, de har gjort over for andre (eksempelvis haft usikker sex) eller – måske mere udbredt – skamfulde over noget andre har udtrykt. Eksempelvis oplever nogle hiv-positive kritik af at være blevet smittet. Andre oplever at blive udgrænset socialt – omtalt, outet eller sladret om på grund af at være hiv-positiv. Og andre igen

oplever en kritik af livsform (stofbruger, homoseksuel eller kulturel forskellig fra normen).

Disse omverdenstryk kan medføre skam og skyld hos den enkelte hiv-positive, der nemt får personen til at trække sig, blive hæmmet og tilbageholdende i sin adfærd. Denne adfærd dæmper intensiteten i følelsen af skyld og skam, som kan være endog meget ubehageligt at føle.

Man kan også føle skyld og skam over sit helt private indre liv. Tanker kan vække skyld og skam, og ligeledes kan følelser og impulser. Hiv-positive (og hiv-negative i øvrigt også) kan føle skam over at have bestemte seksuelle lyster, og den tid er endnu ikke forbi, hvor det at føle homoseksuelle impulser og drifter ikke er uden skam. Andre igen oplever grader af tab af kontrol over seksuelle impulser, hvilket er særdeles lystfyldt, men også nogle gange forbundet med meget skam og skyld.

Skyld og skam er hæmmere, som er med til at balancere drivet i 'fremmerne'. Men der kan være alt for meget skyld og skam i et liv. Og konsekvensen af det er hæmmet livsførelse, underperforming og unødvendige bånd på sig selv. I mere alvorlige tilfælde ses decideret tilbagetrækning og depression. Konsekvensen af for lidt skyld og skam betyder på den anden side grænseoverskridende adfærd over for andre – i værste fald ligegyldighed med andre. En sejlads mellem Skylla og Charybdis. Men oplysning, forskning, rådgivning, behandling, empowering – for at nævne nogle indsatsområder – kan skabe en dygtig skipper.

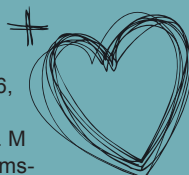
MEDLEMSFORENINGER

Brugergruppen på Hvidovre, afd. 144,
Kettegårds Allé 30, 2650 Hvidovre, T 36
32 28 55. brugergruppen@email.dk
Center for Sex og Sundhed, Jernbaneg.
16, 5000 Odense C, T 63 14 28 14,
F 65 91 17 55, www.sexogsundhed.dk
Danmarks Bløderforening, Frederiks-
holms Kanal 2, 3. 1220 Kbh K
T 33 14 55 05
www.bloderforeningen.dk
Positivgruppen, Tesdorpsvej 23, 2000
Frb C, T 38 86 32 33
www.positivgruppen.dk

ANDRE ADRESSER

AHAG v/Alī Talīb, T 26 81 50 90,
atas@get2net.dk
AIDS-Fondet, Carl Niensens Alle 15A,
2100 Ø, T 39 27 14 40
www.aidsfondet.dk
Aidsnet – Dansk NGO-netværk
Rosenørns Allé 12, 1., 1634 V,
T 33 69 56 11 www.aidsnet.dk
Brugergruppen på OUH, Nederg. 36,
5000 Odense, T 63 14 28 14
Brugergruppen, Rigshospitalet, Afd. M
afsnit 5112 (bedst kl. 13-15), Blegdams-
vej 9, 2100 Ø, T 35 45 77 45.

Brugergruppen på Skejby, Afd. Q,
Brendstrupgårdsvej 100, 8200 Århus N
T 89 49 83 34.
Cross-Over LI, Kirkestr. 3, 2. 1072 Kbh
K, T 36 31 08 08, info@cross-over.dk
Den Folkekirkelige Aids-tjeneste
Aids-præst Carina Wøhlk, T 33 18 16 44
www.helligaandskirken.dk
Sex & Samfund, Rosenørns Allé 12, 1.,
1634 Kbh V, T 33 93 10 10
www.sexogsamfund.dk
Sikker6.info, Skinderg. 27, 2., 1159 K,
T 33 91 11 19 hverdage 9-23 (w 11-18)
www.aids-linien.dk
Specialinstitutionen Forchammersvej
Forchammersvej 18, 1920 Frb C
T 35 36 22 85
STOP AIDS - Bøssernes hiv-organisation
Postboks 190, 1006 Kbh K
T 33 11 29 11, www.stopaids.dk

hiv
DANMARK

VI & HIV19
April 2008

– ET STED FOR FOLK BERØRT AF HIV
Skinderg. 21, kld. – 1159 Kbh K – T 33 32 58 61
kl. 14.00-22.00 tirs-torsdag
kl. 18.00-20.30 køkken

April

Tirsdag d. 8.
Fiskefrikadeller m/remouladesauce.

Onsdag d. 9.
Mørbradgryde. Spaghetti a la broccoli.

Torsdag d. 10.
Kotelet m/citronpesto. Ostegratineret squash.

Tirsdag d. 15.
Pandekager m/u kød.

Onsdag d. 16.
Frikadeller m/spidskål. Chilikål.

Torsdag d. 17.
Hot lammegryde. Rød paprikagryde.

Tirsdag d. 22.
Frikadeller m/stuvet spidskål.
Pasta m/gorgonzolasauce.

Onsdag d. 23.
Perlehønebryst m/forårsgrønt. Spansk omelet.

Torsdag d. 24.
Rødspætte papillot m/forårsgrønt.

Tirsdag d. 29.
Lasagne m/kylling eller spinat.

Onsdag d. 30.
Kalvefrikasse. Farverig pasta m/persillepesto.

Maj

Torsdag d. 1. Lukket pga. helligdag.

Tirsdag d. 6.
Tapas m/u kød.

Onsdag d. 7.
Citronpaneret mørbradbøffer m/spinat.
Selleribøf m/spinat.

Torsdag d. 8.
Fyldig forårsminestrone m/u kød.

Priser

Forret 30 kr., hovedret 60 kr. og dessert fra 25 kr.
Der serveres altid hjemmebagt brød samt salat
efter årstiden til alle retter.

Brug Kafe Knud uden for åbningstid. Ring og hør
nærmere.

– ET VÆRESTED FOR ALLE BERØRT AF HIV
Kannikegade 18 – 8000 Århus C – T 86 18 16 46
kl. 10.00-14.00 man-torsdag, telefontid

Tirsdagscafé, ulige uger, kl. 19.00-22.00

I vores tirsdagscafé kan du møde andre berørt af
hiv på en hyggelig, uformel og afslappet måde.
Du kan deltage i spisning samme aften kl. 18.00.
Det koster 55 kr. for to retter.

Tilmeld dig senest torsdagen før, T 86 18 16 46
eller e-mail primitivo@mail-online.dk

Tirsdag d. 8. april.

Gulerodssuppe m/rist. mandler, citronskal &
hjemmebagt brød. Krebinetter, Hasselbachkar-
tofler, hollandaise & bl. grøn salat.

Tirsdag d. 22. april.

Avocado "tam-tam" m/hjemmebagt brød.
Farserede peberfrugter, ris, tomatsauce & mari-
nerede bønner.

Kvindekafé

For hiv-smittede kvinder! Den sidste torsdag i
måneden, første gang den 27.3. kl. 17.00-19.00
i Café Lone. Caféen er lukket for andre. Kontakt
Hiv-Danmark Vest og hør nærmere.

Nyhedsmail

Café Lone udsender nyhedsmail om aktiviteter
og arrangementer. Skriv til kirsten@cafelone.dk
og kom på mailingslisten.

Café ThrHIVsel

– ET STØTTECENTER FOR HIV-SMITTEDE
OG PÅRØRENDE PÅ FYN

Jernbanegade 16, 2. – 5000 Odense C

Mandag, lige uger, kl. 14.00-20.30.
Spisning kl. 18.00, tilmelding nødvendig.
Mandag i ulige uger, kl. 10.00-16.00. Café.
Tirsdag og onsdag: Samtale/hjemmebesøg.
Torsdag, kl. 10.00–15.30.
Fredag er der lukket.

Kontakt os på T 63 14 28 20 eller på e-mail
info@sexog sundhed.dk og hør nærmere.

SJÆLLAND OG ØERNE
Skindergade 44, 1., 1159 Kbh. K
Henvendelse på T 33 32 58 60
mandag til fredag kl. 10.00-14.00

RÅDGIVNING I JYLLAND OG PÅ FYN

Kannikegade 18, 8000 Århus C
Henvendelse på T 70 22 58 68
mandag til torsdag kl. 10.00-14.00

– EN AKTIVITETSGRUPPE I HIV-DANMARK
FOR HIV-SMITTEDE, PÅRØRENDE OG VEN-
NER.

Alle er velkomne til at deltage i vores arrange-
menter. Aktivitetsgruppen holder møde i Kafe
Knud tirsdag den 3. juni kl. 16.30 hvor du er
meget velkomne med gode idéer. Vi spiser sam-
men kl. 18.30 og får en god snak, tilmeld dig til
spisning på T 33 32 58 61 Kafe Knud.

Aktiviteter

Lørdag den 12. april tager vi i Zoologisk have.
Vi mødes kl.12.30 ved indgangen for at se på de
smukke og spændende dyr. Du har selv en mad-
pakke med. Vi giver tilskud til billetten.

Tirsdag den 22. april mødes vi til aftensmad
i Kafe Knud. Du betaler selv pr. kuvert. Husk
tilmelding.

Søndag den 25. maj tager vi til sommerballet ved
Kastellet. Vi mødes kl. 15.00 foran scenen.

Tilmelding på solstraalerne@hiv-danmark.dk.
Du kan sende dit mobilnummer, så vi kan sende
en sms til dig om vores arrangementer.

www.hiv.dk
Portalen til hiv-miljøet

